

Sýslumannafélag Íslands

Hafnarstræti 1 - 400 Ísafjörður ● Kt. 541207-1550

Sími 458 2400 ● Netfang syslumannafelagid@syslumenn.is ● Vefur www.syslumenn.is

Ísafirði, 31. mars 2021.

Forsætisráðuneytið

- sent um samráðsgáttina á www.island.is

Efni: Mál í samráðsgátt nr. 91/2021. Drög að frumvarpi til laga um breytingu á ýmsum lögum er varða eignarráð og nýtingu fasteigna (óskipt sameign, landamerki o.fl.).

Svavar Pálsson, sýslumaður á Norðurlandi eystra, hefur ritað umsögn þá sem hér fer á eftir og gerir Sýslumannafélag Íslands hana að sinni:

„Sýslumenn fagna drögum að frumvarpi um eignarráð og nýtingu fasteigna (landamerki, óskipt sameign o.fl.). Endurskoðunin er löngu tímabær og telja sýslumenn ljóst að með heildstæðri endurskoðun löggjafar og stjórnýslu varðandi jarðir, land og aðrar fasteignir skapist verðmæt tækifæri til framfara.

Um 3. gr. frumvarpsins

7. gr. jarðalaga, nr. 81/2004

Fyrirsvar jarða í sameign

Tekið er undir nauðsyn þess að skýra fyrirsvar vegna jarða í óskiptri sameign. Gert er ráð fyrir tilkynningu landeigenda um fyrirsvarsmann jarða í óskiptri sameign til sýslumanns. Jafnframt að sýslumaður tilnefni fyrirsvarsmann þegar misbrestur verður eða eignarhluti er jafn. Um er að ræða einfalda og skýra málsmeðferð sem fellur vel að starfsemi sýslumannsembættanna á grundvelli nánari fyrirmæla í reglugerð og viðeigandi upplýsingakerfis.

Með þessu móti er með markvissum og skipulögðum hætti spornað við réttaróvissu vegna ófullnægjandi fyrirsvars jarða í sameign. Samhliða er landeigendum tryggður aðgangur að nýrri lögmaetri leið svo tryggja megi fullnægjandi fyrirsvar við aðstæður sem skv. gildandi rétti er oftast ekki einungis á forræði dómstóla að vinna úr, t.d. vegna athafnaleysis eða þegar ekki um semst.

Um 6. gr. frumvarpsins

6. gr. laga um skráningu og mat fasteigna, nr. 6/2001

Skyldubundin sáttameðferð

Aldargamlar lagareglur um sáttameðferð í landamerkjámálum eru ófullnægjandi og því er löngu tímabært að búa svo að landeigendum að þeir eigi þess kost að leita raunverulegra satta á vettvangi embættanna. Því fagna sýslumenn sérstaklega þeirri áherslu sem fylgin er í markvissara og skýrara sáttahlutverki sem embættunum er ætlað vegna ágreinings um merki milli fasteigna.

Til lausnar ágreiningi af þeim toga er hér um ræðir kann sérfræðiþekking að vera nauðsynleg. Með samstarfi sáttamanns sýslumanns og sérfræðings á sviði fasteigna og landmælinga, sbr. 6. gr. c., eru lögð drög að skýrri og hagfelldri sáttameðferð sem er ekki aðeins til þess fallin að leiða fram sameiginlegar lausnir heldur einnig sáttir sem eru í samræmi við þá hagsmuni sem um er deilt. Því er

ljóst að ofangreind áhersla miðar að almennum réttarbótum. Fer sú nálgun vel með nútímavæðingu hinnar mikilvægu réttindaskráningar landamerkja sem frumvarpið miðar að.

Tekið er undir þá nálgun sem lýst er í 6. gr. i, að sáttameðferð hjá sýslumanni skuli eiga sér stað áður en mál er höfðað, enda sé búið svo um hnúta að markviss, gagnsæ og kostnaðarlítill meðferð eigi sér stað. Ef litið er hjá virkri sáttameðferð í málefnum barna verður ekki betur séð en að hér sé á ferðinni eitt skýrasta dæmið um faglega sáttameðferð sem lýst hefur verið í íslenskum lögum.

Framangreind nálgun á sér auk þess skýra stoð í áformum löggjafans um almennt sáttahlutverk sýslumanna, sbr. 107. gr. laga um meðferð einkamála nr. 91/1991. Að mati sýslumanna er sáttáurræðið verulega vannýtt í íslensku stjórnkerfi og löggjöf. Nægir að líta til vaxandi áherslu annarra þjóða á sáttamiðaða nálgun til lausnar ágreiningi með því að taka sáttamiðlun í þjónustu sína á fjölbreytilegum sviðum stjórnsýslu, réttarfars og samfélags. Með eflingu sáttahlutverks sýslumannsembættanna er samhliða stuðlað að eflingu sýslumannsembættanna. Fær sú ályktun stoð í nýrri skýrslu fagráðherra málaflokksins um nýja framtíðarsýn fyrir sýslumenn. Því stuðlar lagasetningin sjálfkrafa að sameiginlegu markmiði Stjórnarráðsins og Alþingis, sbr. tilgang og markmið laga um framkvæmdarvald og stjórnsýslu ríkisins í héraði nr. 50/2014. Nýting innviða sýslumannsembættanna í þessu skyni er auk þess líkleg til að hafa jákvæð áhrif á rekstur ríkissjóðs og hagsmuni málsaðila. Þá er með þessu fyrirkomulagi stuðlað að samræmi við sambærilega málsmeðferð. Því styða sýslumenn heils hugar þá vegferð sem forsætisráðuneytið hefur forgöngu um með frumvarpi þessu.“

Jónas Guðmundsson
formaður stjórnar sýslumannafélags Íslands